

NASJONAL
OPERAEN
NASJONAL
BALLETTEN

SVANESJØEN

SVANESJØEN

2018

URPREMIERE: *Bolsjojteateret, Moskva, 1877*

NORGESPREMIERE: *Den Norske Opera, 1967*

PREMIERE DENNE OPPSETNINGEN: *Nasjonalballetten, 4. oktober 1997*

SESONGPREMIERE: *26. mai 2018*

KOREOGRAFI: *Anna-Marie Holmes etter Marius Petipa, Lev Ivanov og Konstantin Sergejev*

MUSIKK: *Pjotr Tsjajkovskij*

SCENOGRAFI OG KOSTYMER: *Paul Andrews*

LYSDESIGN: *John B. Read*

MUSIKALSK LEDELSE: *Vello Pähn*

ISCENESETTELSE: *Anna-Marie Holmes*

INNSTUDERING: *Svetlana Ballester, Hedda S. Cooke, Birgit Deharde, Yoshifumi Inao, Richard Suttie, Martin Vedel*

PRØVELEDERE: *Svetlana Ballester, Hedda S. Cooke, Birgit Deharde, Anna-Marie Holmes, Yoshifumi Inao, Richard Suttie, Martin Vedel*

BALLETTSJEF: *Ingrid Lorentzen*

PRODUSENT: *Anette Edmunds*

ANSVARLIG UTGIVER: *Den Norske Opera & Ballett*

ADMINISTRERENDE DIREKTØR: *Geir Bergkastet*

I REDAKSJONEN:

JANNICKE MOHR, REDAKTØR

INGRID LORENTZEN, BALLETTSJEF

ANETTE EDMUNDS, PRODUSENT

LENE JACOBSEN, KOMMUNIKASJONSSJEF

OLE-MORTEN VESTBY, KOMMUNIKASJONSRAÐGIVER

ERIK BERG, FOTO

LIVE MOLVÆR / KAJA VAN DOMBURG, GRAFISK DESIGN

07 MEDIA AS, TRYKK

PÅ OMSLAGET:

YOLANDA CORREA (ODETTE), YOEL CARREÑO (PRINS SIEGFRIED)

MOTSATT SIDE:

MAIKO NISHINO (ODILE) OG PHILIP CURRELL (PRINS SIEGFRIED)

FORAN: WHITNEY JENSEN (ODETTE/ODILE)

KJÆRE PUBLIKUM

Våren står i svanenes tegn i Bjørvika. De duper rundt i fjorden utenfor, mens deres menneskelige etterlikninger fyller scenen inne.

Forvandling og trolldom, troskap og svik, svart mot hvitt, det innadvendte mot det virtuose – *Svanesjøen* er laget av stoff som har fortsatt å inspirere koreografer og dansere. Den er en kilde. Noen fabulerer videre og skaper nye ballerter og versjoner, slik Alexander Ekman gjorde da han lagde vår vannballett *A Swan Lake*. Andre ser den som en mulighet til å trenge enda dypere ned i lagene som klassisk ballett består av: fraseringsene, artikuleringen, de sømløse overgangene, motstanden i vingene. Det er *det* vår klassiske *Svanesjøen* handler om.

Svanesjøen har en egen gjenklang enten du er fire år og setter på en sprakende LP-plate eller voksen ballerina. Har du danset *Svanesjøen* preger den deg, og blir en del av din danseridentitet. Den har fulgt Nasjonalballetten gjennom årtiene, fra hus til hus – og den har fulgt meg. I sentrum for vår produksjon står koreograf Anna-Marie Holmes, tidligere primaballerina, ballettsjef og en av de fremste fortolkerne av de store russiske ballettene. Hennes versjon er tuftet på Marius Petipa og Lev Ivanovs original, men med hennes solide koreografiske grep og utømmelige energi. Jeg møtte henne min første arbeidsdag som danser i Nasjonalballetten, i mai 1997. Det var prøvestart for *Svanesjøen*, og jeg måtte lære å danse bakover. Det måtte nemlig til i den knøttlille prøvesalen på Youngstorget. Men denne produksjonen gir plass til å vokse, for den enkelte og for kompaniet, og nå fyller den scenen her i verdens vakreste operahus.

I år inntar tre svanedronninger scenen med sin prins. Hver og en av dem bringer sin helt egne tolkning av den lyriske Odette og den

demoniske Odile. Denne dobbeltrollen er den ultimate ballerinatesten. For Yolanda Correa og Maiko Nishino er den nærmest for en spesialdistanse å regne. Den har utviklet dem som dansere og de har utviklet rollen etter hvert som den har fulgt dem gjennom livet. Whitney Jensen danser den for første gang, men hun har levd med den siden hun var 12 år og begynte å trene på koreografien til den svarte svanen.

Tross skjellsettende soloprestasjoner, er *Svanesjøen* kanskje aller mest en fortelling om fellesskap. Det er flokken som vokter om sin dronning, deres nærvær som omslutter henne og prinsens forelskelse så vel som hennes fall etter sviket. De er corps de ballet, ballettens kropp. Dette er kompaniets siste satsning før sommeren. Dansernes evne til å omskape seg foran hver ny oppsetning, deres uttrykksfullhet og mot imponerer meg. Nå omskapes de til svaner, og når deres linjer går i ett med tonene fra Tsjaikovskij, da er det høytid.

Et varmt velkommen, til dere i salen og til dere som sitter på Operataket og ser overføringen til storskjerm den 1. juni.

Ingrid Lorentzen,
ballettsjef

HANDLING

PROLOG

En ung pike er alene i skogen og plukker blomster, den onde Rothbart observerer henne. Hun føler ubehaget ved en fremmeds nærvær. Rothbart bruker sine trolldomsevner og forvandler henne til en svane.

FØRSTE AKT

Utenfor slottet, sent på ettermiddagen

Det er fest. Den unge prins Siegfried feirer sin 21-årsdag med venner og folk fra landsbyen. Wolfgang, prinsens mangeårige lærer, og den muntre hoffnarren deltar også i festlighetene. Wolfgang har drukket litt for mye vin, noe som blir oppdaget av dronningen, da hun gjør entré. Hun er ikke særlig fornøyd med festlighetene som foregår rundt henne, og minner Siegfried på at det å bli 21 år er en viktig hendelse. Videre sier hun at han neste kveld må finne seg en brud på det store ballet som blir arrangert til hans ære. Før hun forlater festen gir hun ham en bue i fødselsdagsgave. Wolfgang oppmuntrer hjertelig det planlagte giftermålet, men prins Siegfried blir melankolsk og tynget av tanken på å ta en avgjørelse han slett ikke er forberedt på. Sitt tungsinn til tross deltar Siegfried i en rekke folkedanser med landsbyfolket. I skumringen ser han en flokk svaner fly over den mørke himmelen. I håp om å glemme den store avgjørelsen han skal ta, tar han opp buen og drar på jakt.

ANDRE AKT

Ved innsjøen samme kveld

Trollmannen Rothbart lister seg gjennom tykk tåke som skjuler en mystisk innsjø. Det er riket til Rothbart og hans datter Odile. Imens har prins Siegfried lett etter de ville svanene og er endt opp ved bredden av den samme innsjøen. Da Siegfried dukker opp gjemmer Rothbart seg. Det høres rasling i skogen og Siegfried hever

buen, men senker den igjen da han ser en vakker kvinne, som ser ut til å være delvis svane, dukke opp. Hennes hode er kronet med hvite fjær og hun skjelver som en skremt fugl da hun forklarer at hun er Odette, svanedronningen. Siegfried blir som hypnotisert av Odettes skjønnhet og sårbarhet, og han forsikrer henne om at han kun har gode hensikter. Odette forteller ham hvordan Rothbart forvandlet henne og vennene hennes til svaner, og at de bare får tilbake sin menneskelige form om natten. Siegfried får høre at trolldommen bare kan brytes ved at en ung mann forelsker seg i Odette og lover evig og trofast kjærlighet. Siegfried er overveldet av følelser og lover sin evige kjærlighet og trofasthet til henne. Men da det igjen lysner mot dag, dukker Rothbart opp igjen og forvandler Odette og de andre jentene om til svaner. På hjemveien er Siegfried besatt av tanken på å befri Odette fra forbannelsen. Han vet ikke at Rothbart har overhørt hans samtale med Odette.

– Pause

TREDJE AKT

Ballsalen på Slottet

Siegfrieds fødselsdagsball begynner. Seks unge prinsesser blir introdusert for prinsen, og gjester fra andre land fremfører danser til ære for ham. Men siden Siegfried er besatt av Odette, aviser han alle brudekandidatene. Plutselig varsler en trompetfanfare om to uventede gjesters entré. Det er Rothbart, forkledd i kappe, og hans datter Odile, som med farens evner har fått utseendet til Odette. Odile flørter uhemmet med Siegfried, han tror det er Odette som har kledd seg ut og velger henne til sin brud. Dronningen aksepterer sønnens valg med en gang, men Rothbart forlanger at Siegfried høyløst erklærer sin kjærlighet til Odile. Idet han gjør det, vet han ikke at han bryter sitt løfte til Odette. Skuespillet er over, Rothbart

MAIKO NISHINO (ODETTE) OG PHILIP CURRELL (PRINS SIEGFRIED)

YOLANDA CORREA (ODILE)

viser seg svært fornøyd fram, og vet at Odette og venninnene hennes for alltid vil tilhøre ham. Han peker triumferende på den ekte Odette som viser seg en kort stund i bakgrunnen. Siegfried skjønner hvilke konsekvenser hans avgjørelse har fått, og fortvilet skynder han seg til innsjøen for å finne Odette.

– Pause

FJERDE AKT

Ved innsjøen

Ødelagt av Siegfrieds tilsynelatende forræderi, vender Odette tilbake til innsjøen og forteller de andre svanene om hva som er skjedd og at alt håp om frihet fra Rothbarts trolldom er ute. Siegfried kommer og forklarer henne lidenskapelig hvordan også han ble lurt av den onde Rothbart. De to unge elskende ser ingen annen utvei enn å kaste seg sammen i døden. Rothbart løper triumferende til toppen av klippen. Men bak ham går solen opp ...

MØTE MED KOREOGRAFEN 21 ÅR SENERE ANNA-MARIE HOLMES

– Har det virkelig gått tjueen år siden jeg satte opp *Svanesjøen* første gang? Når du vender tilbake til en oppsetning, må du se på den med friske øyne – man kan ikke bare gjenta det noen gjorde for tjueen år siden.

Slik utdyper koreograf Anna-Marie Holmes sine tanker om å sette opp gamle forestillinger på nytt:

– Når jeg veileder danseren, må han eller hun komme med sin egen måte å gjøre ting på som kanskje er annerledes, høyere, raskere og mer dynamisk enn det du kunne gjøre før. Jeg endrer små ting for ulike dansere, slik at de får vist sine forbløffende ferdigheter. Jeg presser danseren til å gjøre mer, og istedenfor å bare *gjennomføre* det, må de gjøre det skikkelig, angripe det, gi det alt de har, slik at publikum spretter opp og sier: «Slik har jeg aldri sett det før – dette er fabelaktig!» Lidenskap er nødvendig i ballett. Ellers blir det svært kjedelig – og vi ønsker ikke å kjede oss gjennom en fire akters ballet – vi vil kjenne lidenskapen, kjenne karakterene, vi vil *kjenne* noe!

Hva har da Svanesjøen å si til dagens mennesker?

I dag kan du for eksempel se hvordan folk interesserer seg for et kongelig bryllup. Folk fascineres av å se to unge mennesker som er fullstendig forelsket, og jeg tror det finnes en parallell til *Svanesjøen* her: To mennesker, den hvite Svanedronningen og prins

Siegfried er vilt forelsket i hverandre. Jeg vil la publikum kjenne på kjærlighet i stedet for ondskap. Det er nok vondt og ondt som foregår over alt i verden, så vi er veldig glade for å kunne se kjærlighet, godhet og sjenerøsitet i teatret.

Så en klassisk Svanesjø-oppsetning hører ikke hjemme på museum?

Svanesjøen har selvsagt «museumselementer» i seg, men det gjør den ikke mindre verdifull som verk enn malerkunst, litteratur eller musikk fra samme epoke. *Svanesjøen* har overlevd fordi den er god – Tsjajkovskijs musikk er strålende, og den klassiske koreografien passer til musikken. Når folk tenker på ballett, tenker mange på *Svanesjøen*, og den er svært populær blant publikum. *Svanesjøen* er også en hjørnestein i repertoaret til ethvert ballettkompani, fordi den utfordrer danserne både teknisk og følelsesmessig.

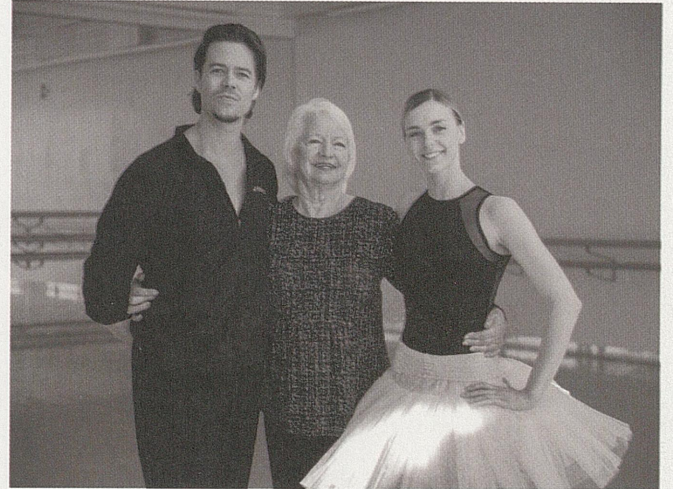
Som koreograf og pedagog er du nå en aktiv og anerkjent formidler av den russiske ballettradisjonen verden rundt. Hva brakte deg dit?

Jeg kommer fra en bitteliten by i British Columbia, Canada, som heter Mission. Jeg vokste opp blant vestkystindianere, red hester over hindre og slengte meg i tau over dalsøkk og den slags – og jeg ble en internasjonal ballerina – det er utrolig! Jeg studerte først i

MATTHEW GOLDING (PRINS SIEGFRIED)
ANNA-MARIA HOLMES
WHITNEY JENSEN (ODETTE/ODILE)

LUCA CURELLI (HOFFNARR)

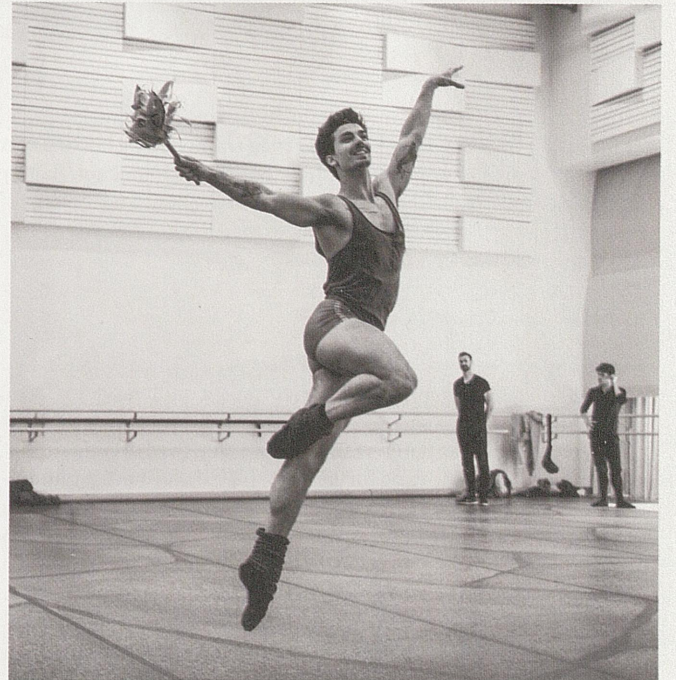
Canada med en lærer fra St. Petersburg. Deretter dro jeg videre til England, New York og Winnipeg Ballet i Canada, før jeg dro derfra til Russland og de to beste lærerne i verden; Natalja Dudinskaja og Aleksandr Pusjkin ved det som da het Kirov-balletten. Jeg kunne ha hatt to venstreføtter, og likevel lært å danse. Dudinskaja var uttrykksfull, dynamisk og tøff, mens Pusjkin var veldig dempet og omgjengelig, så det var en god kombinasjon. Jeg var der sammen med min eksmann, og som dansere kunne vi dermed lære hver eneste *pas de deux* og ballett som fantes. Den gangen, på sekstitallet, var det ikke mulig å få den samme treningen i Vesten.

På denne tiden var Konstantin Sergejev sjef ved Kirov-balletten, og han skapte en versjon av Svanesjøen som danner basis for din iscenesettelse, men hvor mye av dansen stammer fra Ivanov og Petipas legendariske oppsetning fra 1895?

Store deler av koreografien til Marius Petipa og Lev Ivanov er brakt videre til oss gjennom Sergejevs versjon fra 1950, fordi Sergejev hadde stor respekt for Petipa og Ivanov. Jeg bruker deres fargepalett og pensel i min egen bearbeidelse for Nasjonalballetten, men har skapt en ny fjerdeakt og en ny slutt.

Hvorfor endret du fjerde akt?

Kirov-versjonen anvender et annet arrangement av Tsjajkovskijs

YOLANDA CORREA (ODETTE/ODILE)
YOEL CARREÑO (PRINS SIEGFRIED)

musikk, og på grunn av musikken, flyttet jeg litt rundt på ting. Jeg elsker musikk, musikk driver meg framover, og dette fikk meg til å bruke nye bevegelser. For hver ballett jeg har skapt, har jeg spilt gjennom musikken på piano slik at jeg har den i sjelen, og slik har jeg også vært i stand til å snakke med dirigenter. Jeg er en stor tilhenger av å ha god musikk!

Og hvorfor endret du slutten?

Jeg endret den fordi jeg var her i Norge, og i folketradisjonen har dere fantastiske fortellinger om hvordan et ondt vesen forvandles til stein når det går inn i lyset. Jeg ønsket å anvende dette i skildringen av trollmannen Rothbart. Når solen med ett stiger opp bak ham, blir han til stein og forvandles til en del av berggrunnen – og det norske publikumet forstår dette umiddelbart! Det er grunnen til at jeg ønsket å endre slutten – jeg ønsket å lage en spesiell Svanesjø for Norge.

Hva tenker du om helt nye versjoner av Svanesjøen?

Jeg har sett Mats Eks versjon for Cullbergbaletten, jeg har sett

britiske Matthew Bournes oppsetning med bare mannlige svaner, og jeg likte begge veldig godt – men jeg har ikke likt noen andre versjoner der man klossete prøver å endre den klassiske koreografien. Jeg tror virkelig på det å skape nye verk, og jeg har selv gjort mye av dette. Men stort sett mener jeg at om man ønsker å skape ny ballett, kan man lage ny koreografi, ny musikk – nytt alt!

For premieren på Svanesjøen i 1997, ble du spurt om klassisk ballett har en fremtid. Hva tenker du i dag?

Vel – jeg holder jo fortsatt på etter tjueen år! Da som nå er jeg overbevist om at ballett har en framtid, på samme måte som klassisk musikk og Shakespeare har det. Ballett er øyeblikkets kunst, den taler til følelsene våre, og en fullverdig opplevelse får man bare ved den direkte kontakten med scenen. Det er viktig å oppdra og utdanne ungdommen til å like både klassisk musikk, dans, teater og litteratur. Det er en gave vi plikter å gi dem.

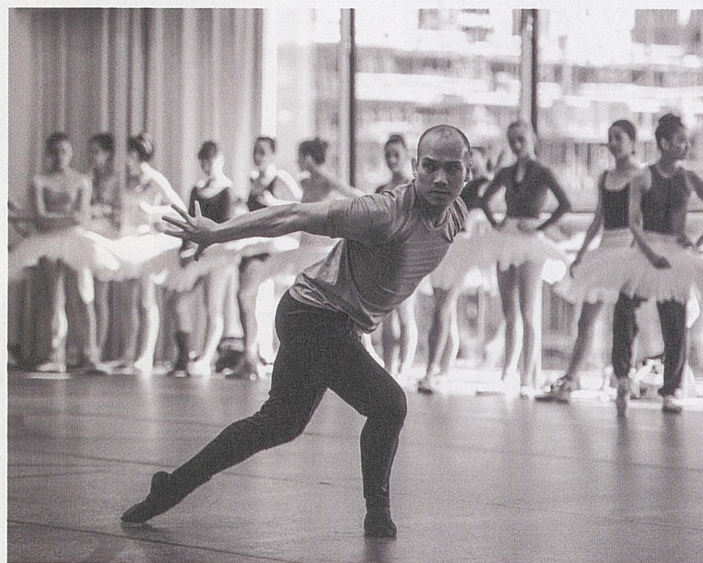
MAKO NISHINO (ODETTE) OG PHILIP CURRELL (PRINZSIGEFRIED)

PJOTR TSJAJKOVSKIJ

Pjotr Tsjajkovskijs musikk er kjent og elsket for sin distinkte russiske karakter, så vel som for sine rike harmonier og rørende melodier. Han ble født 7. mai 1840 i Kamsko-Votkinsk. Hans far var ukrainsk gruveingeniør, moren var av fransk familie og sin manns andre kone. Tsjajkovskij var musikalsk begavet, begynte med pianotimer fem år gammel, og studerte ved St. Petersburg-konservatoriet fra 1861 til 1865.

I 1866 ble han utnevnt til professor i musikkteori og harmoni ved det nyopprettede Moskva-konservatoriet, og beholdt stillingen til rundt 1878. Tsjajkovskij giftet seg i all hast den 18. juli 1877 med Antonina Miljukova, en tidligere konservatorie-student. Kort tid etter angret Tsjajkovskij på giftemålet, forsøkte å begå selvmord, men mislyktes, og dro psykisk nedbrutt til St. Petersburg. Etter bare seks ukers ekteskap ble Tsjajkovskij og Miljukova separert. En langt mer innflytelsesrik kvinne i Tsjajkovskijs liv var en rik enke, Nadesjda von Meck (1831–1894). De korresponderte fra 1877 til 1890, men hun insisterte på at de aldri skulle møtes. I tillegg til økonomisk støtte med 6000 rubler hvert år, interesserte hun seg for hans musikalske karriere og beundret hans musikk.

Pjotr Tsjajkovskij komponerte operaer, balletter, konserter og en rekke symfoniske verk, kammermusikk og sanger. Bare fire dager etter uroppførelsen av hans sjette symfoni, *Pathetique*, 6. november 1893, døde han. Eksakt dødsårsak og omstendighetene er ukjente, men det er allment antatt at han begikk selvmord. Tsjajkovskij ble gravlagt i Tikhvin-gravplassen ved Aleksander Nevskij-klosteret i St. Petersburg.

AARNE KRISTIAN RUUTU
(ROTHBART)

MARCO PAGETTI (HOFFNARR)

EMMA LLOYD
MIHARU MAKI
KATHRYN WALSH THOMAS
NATASHA JONES DALE

WHITNEY JENSEN (ODETTE/ODILE)
ALBERTO BALLESTER (ROTHBART)

DEN PERFЕКTE BALLETTEN

AV OLE-MORTEN VESTBY

Denne sesongen danser tre av Nasjonalballettens solister den myteomspunne hovedrollen i *Svanesjøen*: Yolanda Correa, Maiko Nishino og Whitney Jensen. Vi møtte to av dem til intervju i en hektisk prøveinnsjutt. Mens Whitney debuterer i rollen, danser Maiko den for sjette gang.

– Som så mange andre dansere har jeg drømt om å danse svanedronningen. Nå skjer det, og jeg er veldig glad og spent, sier Whitney Jensen. Solisten med det norske etternavnet kommer fra Salt Lake City i USA, og gjorde karriere i Boston Ballet før hun kom til Nasjonalballetten i 2016.

– Jeg prøver å ikke bli for oppspilt. Jeg fokuserer ikke på premieren, men på treningen og å ha en god prosess fram til jeg skal på scenen. Når øyeblikket kommer må jeg bare stole på forberedelsene jeg har gjort. Selve forestillingen blir en feiring av hele prosessen, sier Whitney.

LANG OG KREVENDE

At hovedrollen i verdens mest berømte ballett er hard jobb, er det ingen tvil om. Det vet Maiko Nishino alt om. Hun danset *Svanesjøen* i Nasjonalballetten for første gang i 2005, og fikk kritikerprisen for sin rolletolkning. Siden den gang har hun fått oppgaven på nytt fire ganger. I tillegg danset hun hovedrollen i sin hjemby Osaka i Japan i fjor.

– *Svanesjøen* er alltid utfordrende. Det er den vanskeligste klassiske balletten å danse for en kvinnelig ballettdanser. Både teknisk og fysisk. Det er en lang, hard og krevende koreografi, og veldig gjen-

nomsiktig. Hvis du gjør en eneste feil, synes det, forteller Maiko.

I 2014 danset Maiko *Svanesjøen* bare et halvt år etter å ha blitt mor, en prosess som ble filmet i dokumentaren «Maikos dans» – som mange har sett på NRK.

– Det var kjempetøft. For å rekke det måtte jeg begynne å trene seks uker etter sønnen min ble født. Det var litt galskap, men det gikk, ler Maiko.

– *Var du hele tiden sikker på at du ville klare det?*

– Nei. Men jeg trengte en stor oppgave for å pushe meg selv tilbake i toppform. Jeg kunne valgt noe lettere, men jeg var redd at jeg da aldri ville komme helt tilbake. Jeg var bare 33 år og ville tilbake til mitt beste nivå, og fortsette å utvikle meg til en enda bedre danser, forteller hun.

INSPIRERER NYE DANSERE

– *Å danse hovedrollen i Svanesjøen er mange danseres store drøm. Hvorfor er det slik?*

– Det er en så stor og ikonisk rolle. Gjennom oppveksten har jeg sett så mange ballerinaer danse *Svanesjøen*. De inspirerte meg til å bli en bedre danser. Jeg tror det er slik for mange, det er en tidløs ballett som fortsetter å inspirere, sier Whitney. Maiko er enig:

– Den er den perfekte klassiske balletten. Den nydelige musikken, de hvite tutene, de endeløse piruettene, hele atmosfæren. *Svanesjøen* både høres og ser så utrolig flott ut. For en danser er den veldig tilfredsstillende å gjøre, for du må bruke hele kroppen og alt du har lært og øvd på for å danse den.

LITE DRAMA BAK SCENEN

– Det er en lang ballett, i fire akter. Hva er det vanskeligste å danse i koreografien?

– Høydepunktet i den svarte svanens dans, de berømte 32 fouetté-piruettene, ser veldig imponerende ut – og de er teknisk vanskelige. Men jeg synes den hvite svanen er vanskeligere. Den er så rolig og gjennomsiiktig, og krever et ekstremt fokus og kontroll for å gjøres perfekt, sier Maiko.

– Den svarte svanen med høyt tempo, fler piruetter og sprang kommer også mer naturlig for meg. Den hvite svanen krever mer av meg som danser, istemmer Whitney.

– Men det har vært en veldig lærerik utfordring! Heldigvis har jeg fått veldig god hjelp av ballettmester Martin Vedel, og tips og triks fra Maiko og Yolanda, som kan rollen ut og inn.

Hollywood-filmen *Black Swan* bidro for noen år siden til å virvle opp mytene rundt *Svanesjøen* og ballettmiljøet igjen, med ekstremt arbeidspress og aggressiv rivalisering mellom solister.

– Det høres ut som dere er mer opptatt av å backe hverandre opp?

– Absolutt. Å være i et arbeidsmiljø hvor de rundt deg ikke unner deg å lykkes er veldig tøft. I noen dansekompanier er det sikkert slik, men ikke her hos oss. Jeg føler alltid at alle i Nasjonalballetten ønsker alle andre å lykkes, og hjelper hverandre til å yte sitt beste. Det er noe av det aller beste med dette kompaniet, sier Whitney.

ÉN BALLETT, TRE TOLKNINGER

Selv om *Svanesjøen* har en ganske streng koreografi, tenker debutanten at hun skal klare å gjøre rollen til sin egen.

– Selv om trinnene er like, har man som danser en viss frihet til å tolke og fortelle historien. Du kan for eksempel velge om du vil spille den svarte svanen som opphøyet og arrogant, eller rett og slett ond. Det er det flotte med ballett, man kan danse den samme koreografien, men likevel legge sin egen personlighet i den og skape en egen tolkning. Yolanda og Maiko tolker rollen ulikt, og jeg kommer også til å danse den på min måte.

Maiko har bare et siste tips å gi bort:

– Nyt hvert øyeblikk på scenen når du danser. Det er en så spesiell ballett, en ære å få danse den. Alle drømmer om å få danse Odette og Odile, og man vet aldri om man får gjøre det igjen. Jeg har vært veldig heldig – og gleder meg til å stå på scenen igjen.

MAIKO NISHINO (ODETTE)

WHITNEY JENSEN (ODETTE/ODILE) OG MATTHEW GOLDING (PRINS SIEGFRIED)

SVANESJØEN OPP GJENNOM TIDENE

- OG MED NASJONALBALLETTEN

1877

Den opprinnelige *Svanesjøen* hadde premiere på Bolsjojteatret i Moskva, med koreografi av Julius Reisinger. Forestillingen ble en fiasko – men ble like fullt satt opp 41 ganger i årene fram til 1883, riktignok med enkelte endringer.

1895

Marius Petipa hadde diskutert muligheten for å gjøre endringer med Tsjajkovskij, men komponisten døde i 1893, akkurat da planene begynte å ta form. Petipa og assistenten Lev Ivanov reviderte historien og skapte ny koreografi, og *Svanesjøen* ble satt opp på Marinskij-teatret i St. Petersburg. Riccardo Drigo gjorde til dels store endringer i partituret, og det er denne reviderte versjonen som vanligvis brukes – sammen med Petipa og Ivanovs koreografi. Den italienske virtuose ballerinaen Pierina Legnani danset Odette/Odile, og imponerte i finalen med 32 *fouetté en tournant*-piruetter (der ballerinaen snurrer rundt på en tåspiss).

1908–1911

Svanesjøen ble oppført i Europa, først i en forkortet versjon med ballerinaen Anna Pavlova, siden ble flere fullversjoner satt opp, med russiske trupper og kompanier.

1933

Agrippina Vaganova går bort fra Petipa/Ivanov-versjonen, og tilpasser balletten til den nye Sovjet-regimets krav. Handlingen ble nå lagt til tidlig 1800-tall, og rollene som Odette og Odile ble danset av to ballerinaer.

1940

Balletten blir for første gang satt opp i sin helhet i USA av San Francisco Ballet (hele balletten var tidligere satt opp i Europa), med William Christensens koreografi «etter Petipa/Ivanov». Også han splitter Odette/Odile-rollene.

1950

Konstantin Sergejev iscenesetter en ny *Svanesjøen* for Marinskij-teatret, der slutten under Sovjet-regimet blir endret til at Odette og Siegfried lever lykkelig alle sine dager.

1964

Rudolf Nurejev skaper en ny versjon for statsoperaen i Wien, der han selv danser rollen som Siegfried. Her bygger Nurejev ut Siegfried-skikkelsen, og han får en ny psykologisk dybde.

1976

I *Illusions Like «Swan Lake»* flettet den amerikanske koreografen John Neumeier inn historien om Ludvig II av Bayern, som var besatt av svaner. Han druknet i en sjø ved sitt slott Neuschwanstein. Balletten ble satt opp med Hamburg Ballet, og var en forløper for de senere versjonene av Matthew Bourne og Graeme Murphy.

1987

Mats Ek skapte en moderne versjon for Cullbergballetten, som ble en av kompaniets store suksesser. Her danset Ana Laguna Odette/Odile, mens de øvrige svanene var kraftfulle og androgyne, og ble danset av både kvinner og menn.

1995

Matthew Bourne lagde sin banebrytende versjon, med bare mannlige svaner.

Denne oppsetningen har turnert både Europa og USA siden, og har mottatt mer enn 30 internasjonale priser.

2002

Graeme Murphy baserte sin versjon løselig på det havareerte ekteskapet mellom Lady Diana og prins Charles, og prinsens forhold til Camilla Parker Bowles. Rothbart og Odile ble gjort om til en ny rolle, Baronessen, og historien har fokus på et trekantforhold.

2010

Filmen *Black Swan*, i regi av Darren Aronofsky, inneholder flere scener fra den klassiske balletten, men portretterer først og fremst en ballerina som skal gi skikkelse til den svarte svanen Odile, og som blir psykisk syk av kravene om perfektjonisme.

2011

Jean-Christophe Maillots *Lac* laget for Les Ballets de Monte Carlo. Vi møter først prinsen som barn, der han faller for en liten jente som vokser opp til å bli den hvite svanen.

Kilder: Wikipedia, Theballetbag.com, Kulturmagasinet K

Med Nasjonalballetten

1959

Pas de trois, koreografi: Marius Petipa, scenografi: Rahe Raheny, kostymer: Ivar F. Karlsen.

1963

Akt 2, koreografi: Lev Ivanov.

1967

Sonia Arova etter Petipa, Ivanov og Nurejev. To dansere delte først på rollen som Odette / Odile, etter hvert ble begge rollene danset av én og samme solist.

1978

John Field etter Petipa og Ivanov, scenografi: Kenneth Rowell.

1983

Jens Graff etter Petipa og Ivanov, scenografi: Kenneth Rowell.

1986

Sonia Arova etter Petipa og Ivanov.

1997 (1999, 2007, 2009, 2011, 2014, 2018)

Anna-Marie Holmes etter Petipa, Ivanov og Sergejev, scenografi og kostymer: Paul Andrews, lys: John B. Read.

Ved sesongpremieren 26. mai 2018 har Nasjonalballetten danset 226 forestillinger av Svanesjøen, og 89 forestillinger av Anna-Marie Holmes' oppsetning.

2004

Eventyret om Svanesjøen: manusforfatter/forteller: Minken Fosheim, koreografisk tilrettelegger/medforfatter: Toni Herlofson.

2014 (2016)

Alexander Ekman skaper sin spektakulære versjon for Nasjonalballetten. I *A Swan Lake* ble det danset i et basseng med 5000 liter vann, og den vakte stor internasjonal oppmerksomheten. Forestillingen har vært på turné til Paris, blitt filmet og vist på NRK og kinoer i flere land.

1

- 1: ELLEN KJELLBERG OG VIKTOR RONA 1978, foto Bundgaard
- 2: HANNE SKRAM, 1967
- 3: BEATRIX BALAZS, 1997, foto Erik Berg
- 4: LEONI LEAHY, foto Bundgaard
- 5: INGRID LORENTZEN, 2003, foto Erik Berg

2

3

4

5

7

6: VIBEKE GURHOLT OG TERJE SOLBERG, 1978
7: LINE ALSAKER OG RICHARD SUTTIE, 1997
8: KAREN GRÜNER-HEGGE, foto Maria Morell
9: SONIA AROVA OG RUDOLF NUREJEV, 1967

8

9

YOLANDA CORREA (ODETTE/ODILE)
AARNE KRISTIAN RUTTU (ROTHBART)

RER
IABO
EN

DEAR AUDIENCE

Spring in Bjørvika is in the sign of the swan. They bob around in the fjord outside, while their human imitators fill the stage inside. Transformation and magic, trust and betrayal, black against white, the introspective against virtuosity – *Swan Lake* is made of a substance that has continued to inspire choreographers and dancers. It is a source. Some put their own spin on it and create new ballets and versions, like Alexander Ekman did when he created our water ballet *A Swan Lake*. Others see it as an opportunity to penetrate even deeper into the layers of classical ballet: the phrasing, the articulation, the seamless transitions, the resistance of the wings. *That* is what our classical *Swan Lake* is about.

Swan Lake reverberates if you are a 4 year old listening to a worn LP recording, or an adult ballerina. After having danced it, it leaves its mark, and becomes a part of your identity as a dancer. It has followed the Norwegian National Ballet through the decades –from house to house, and it has followed me. Choreographer Anna-Marie Holmes stands at the center of our production, former prima ballerina, ballet director and one of the foremost interpreters of the great Russian ballets. Her version is founded on Marius Petipa and Lev Ivanov's original, but with her solid choreographic hand and indefatigable energy. I met her my first working day as a dancer with the Norwegian National Ballet, in May 1997. It was the beginning of the rehearsal period for *Swan Lake*, and I learned to dance it moving backwards. That is how it had to be done in the tiny studio at Youngstorget. But the present production provides room for growth, for the individual and for the company, and now it fills the stage here in the world's most beautiful opera house.

This year, three swan queens enter the stage with their prince. Each and every one of them bring their very own interpretation of the lyrical Odette and the demonic Odile. This dual role is the ultimate test for a ballerina. For Yolanda Correa and Maiko Nishino it may almost be considered a *métier*. It has helped them evolve as dancers and they have evolved the role as it has accompanied them through life. Whitney Jensen is dancing it for the first time, but she has lived with it since the age of 12 when she started practicing the choreography of the black swan.

Despite watershed solo achievements, *Swan Lake* is perhaps most of all a story of community. It is the flock guarding their queen, their presence enveloping her and the prince's infatuation as well as her fall after the betrayal. They are *corps de ballet*, the body of the ballet. This is the company's last undertaking before summer. The dancers' ability to transform ahead of each new production, their expressiveness and courage impresses me. Now they are transformed into swans and when their lines move as one with Tchaikovsky's score, then it is a solemn and joyous occasion.

A hearty welcome, to the audience inside and to those of you seated on the roof of the Opera watching the live transmission on the big screen June 1st.

Ingrid Lorentzen,
ballet director

SYNOPSIS

PROLOGUE

A young girl picking flowers alone in the woods is observed by the evil Rothbart. She senses the presence of a stranger and it sends shivers down her spine. Rothbart uses his magical powers to transform her into a swan.

FIRST ACT

Outside the castle, late in the afternoon

It is time for festivities. Young Prince Siegfried is celebrating his twenty-first birthday with friends and villagers. Wolfgang, for many years the Prince's teacher, and the merry court jester are also enjoying the festivities. Wolfgang has had a little too much wine, which the Queen, the Prince's mother, notices when she makes her entrance. Not particularly pleased with all the festivities around her, she reminds Siegfried that turning 21 is an important event. She also tells him that the next evening he must choose a bride at the great ball to be held in his honour. Before leaving the party she gives him a crossbow as a birthday gift. Wolfgang heartily encourages the planned wedding, but the Prince becomes melancholic and depressed at the thought of making a decision he is not at all prepared to make. In spite of his dark mood, Siegfried joins in a number of folk dances with the villagers. As dusk falls he sees a flock of swans crossing the darkening sky. Hoping to forget the serious decision he will have to make, he picks up his crossbow and goes hunting.

SECOND ACT

At the lake the same evening

Rothbart the sorcerer is walking stealthily through the thick fog which is hiding a mystical lake. This is the world of Rothbart and his daughter Odile. In the meantime, Prince Siegfried has been looking for the wild swans and has come to the bank of the same lake. When Siegfried arrives, Rothbart hides. Sounds are heard in the forest and Siegfried raises his crossbow, but he lowers it again when he catches sight of a beautiful woman who appears

to be part swan. On her head is a crown of white feathers, and she trembles like a frightened bird when she tells him that she is Odette, the Swan Queen. Siegfried is mesmerized by Odette's beauty and vulnerability and he assures her that he has only good intentions. Odette tells him that Rothbart transformed her and her friends into swans, and that they only become human again at night. Siegfried learns that the spell can only be broken if a young man falls in love with Odette and promises eternal and true love. Overwhelmed by emotions, Siegfried pledges his eternal love and faithfulness to her. Dawn approaches and Rothbart returns and transforms Odette and the other girls back into swans. Returning home, Siegfried is possessed by the idea of freeing Odette from the spell. He is unaware that Rothbart has overheard his conversation with Odette.

– *Intermission*

THIRD ACT

The ballroom in the castle

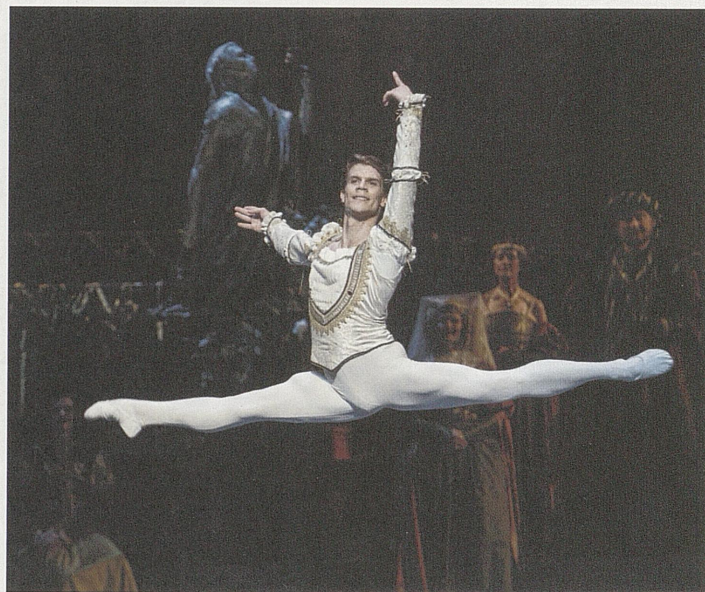
Siegfried's birthday ball commences. Six young princesses are introduced to the Prince, and guests from foreign countries dance in his honour. However, because Siegfried is mesmerized by Odette, he rejects all the bridal candidates. Trumpets suddenly announce the entrance of two unexpected guests. It is Rothbart, disguised in a cloak, and his daughter Odile, who her father has transformed to look like Odette. Odile flirts openly with Siegfried. Believing this is Odette in disguise, he chooses her as his bride. The Queen immediately accepts her son's choice, but Rothbart demands that Siegfried declare his love for Odile for all to hear. When he does this, he is unaware that he is breaking his pledge to Odette. The charade is over; Rothbart reveals his identity with a satisfied flourish, knowing that Odette and her friends will forever belong to him. Triumphant, he points to the real Odette who briefly appears in the background. Realising the consequences of his decision, the despairing Siegfried hurries to the lake to find Odette.

– *Intermission*

WHITNEY JENSEN (ODETTE/ODILE)

YOEL CARREÑO (PRINS SIEGFRIED)

ACT FOUR

At the lake

Devastated by Siegfried's apparent betrayal, Odette returns to the lake to tell the other swans what has happened and that all hope of freedom from Rothbart's spell is lost. Siegfried arrives and tells her passionately how he was also tricked by the evil Rothbart. The two young lovers see no other way out than to leap to their death from the cliff together. Rothbart runs triumphantly to the top of the cliff. But behind him, the sun is rising ...

YOLANDA CORREA (ODETTE)

BIOGRAFIER

ANNA-MARIE HOLMES

Koreografi

Anna-Marie Holmes er kanadisk danser og koreograf. Hun har en lang karriere bak seg i Canada, Sovjetunionen, Storbritannia, Nederland, Japan og USA. Holmes var første nordamerikanske danser som ble invitert til å danse ved Kirovballetten i St. Petersburg. Hun fikk der undervisning av Natalia Dudinskaya og Aleksander Pushkin. Dette samarbeidet førte til at Anna-Marie Holmes fikk internasjonal anerkjennelse for sin virtuositet og tolkning av de store russiske klassikerne. Hun har danset på de ledende ballettscener i verden og blitt kjent for et stort publikum gjennom mange store dansefilmer og TV-produksjoner. Fra 1985 til 2001 var Anna-Marie Holmes knyttet til Bostonballetten i USA, der hun var kunstnerisk leder fra 1997. Hun iscenesatte flere av de store suksessene Bostonballetten hadde i de årene, bl.a. *Don Quixote*, *Giselle*, *Le Corsaire*, *La Bayadère* og selvfølgelig *Svanesjøen*. Hun har de siste årene jobbet med produksjoner som *Le Corsaire* (English National Opera, La Scala, Hong Kong etc.) og *Raymonda*, en samproduksjon mellom Den finske nasjonalballetten og American Ballet Theatre i New York, og undervist både for Nasjonalballetten i Oslo, Ballet du Capitole i Toulouse, the English National Ballet, Royal Winnipeg Ballet og Pittsburgh Ballet. Anna-Marie Holmes har mottatt den prestisjefylte Dance Magazine Award og en Emmy Award for sin iscenesettelse av *Le Corsaire* for American Ballet Theatre's PBS Great Performances. Hun har i 18 år ledet det årlige ballettprogrammet ved det berømte Jacob's Pillow, et av USAs fremste profesjonelle dansesentre.

PAUL ANDREWS (1968–1997)

Scenografi og kostymedesign

Med Paul Andrews uventede bortgang, mistet teatret og spesielt balletten en av sine mest talentfulle unge designere. Han markerte seg tidlig og etter avslutningsforestillingen ved Wimbledon College ble han umiddelbart engasjert av Kenneth MacMillan til å designe hans *Romeo og Julie* ved Birmingham Royal Ballet.

Det var en ekstraordinære start på karrieren. Like før sin død ble han ferdig med sin strålende design av *Svanesjøen* for Nasjonalballetten og var i gang med *Dance Bites* for Royal Ballet i London. Det var også planlagt oppdrag for The Boston Ballet og Hong Kong Ballet. I tillegg til arbeidet med danseproduksjoner arbeidet Paul Andrews med teater. For designen til stykket *Poor Superman* ved Manchester Royal Exchange fikk han Manchester Evening Standard pris for årets beste design i 1997. Paul Andrews var uten tvil på vei mot en stor karriere og vil bli husket lenge.

JOHN B. READ

Lysdesign

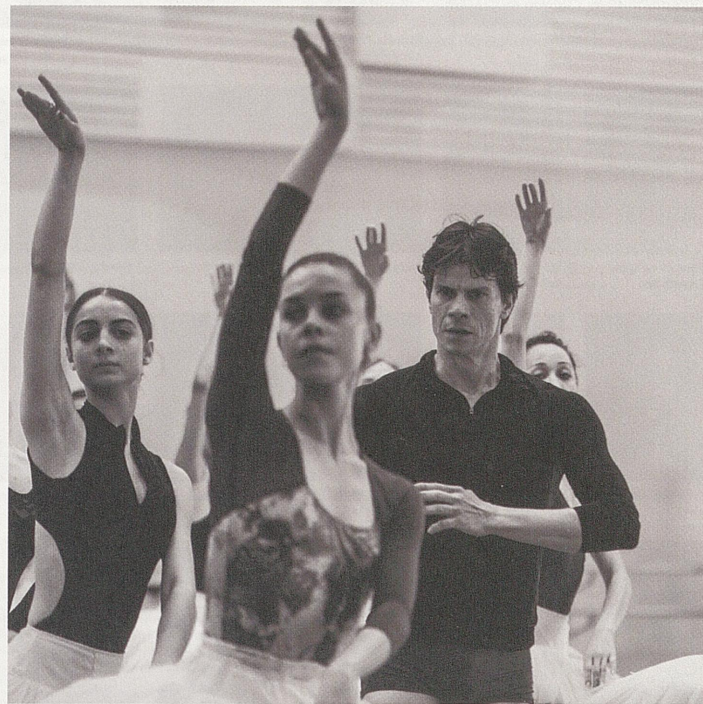
Den britiske lysdesigneren John B. Read har bred internasjonal erfaring fra dans, opera, teater og musikk. Mellom 1992 og 2005 jobbet han som rådgivende lysdesigner for Royal Opera, Royal Ballet og Birmingham Royal Ballet i England. Han har jobbet med mange av de største koreografene, blant annet Sir Frederick Ashton, Sir Kenneth MacMillan, Anthony Tudor, Glen Tetley, Jerome Robbins, Rudolf Nurejev, Anthony Dowell, David Bintley, Natalia Makarova, Ronald Hynde, Christopher Bruce, Wayne Eagling, Ulysses Dove og Ashley Page. For Royal Ballet Company har han lyssatt produksjoner som *Svanesjøen*, *Nøtteknekkeren*, *Snødronningen*, *Mayerling*, *Anastasia*, *Frankenstein*, *La Bayadère* og *The Prince of the Pagodas*. John B. Read jobber jevnlig med en rekke kompanier i både USA, Australia, Europa og Asia. Hans første lysdesigneren for Nasjonalballetten var Glen Tetleys *Mythical Hunters* i 1971, og siden har han lyssatt bl.a. *Stormen*, Dinna Bjørns *Nøtteknekkeren*, *Strender* og *Askepott* for oss. Read har også hatt lysdesign for samtidsdans-forestillinger, for Rambert Dance, London Contemporary Dance Theatre, London City Ballet, English National/London Festival og Scottish Ballet.

VELLO PÄHN

Musikalsk ledelse

Vello Pähn ble uteksaminert fra Estlands musikk- og teaterakademi i 1981 og fortsatte sine studier ved Konservatoriet i St. Petersburg under Maestro Mariss Jansons. Han har dirigert balletter koreografert av Rudolf Nurejev (*Raymonda*, *Don Quixote*, *Tornerose*, *Svanesjøen*, *Romeo og Julie*), Maurice Béjart, John Cranko (*Onegin*), John Neumeier (*Sylvia*, *Vårofferet*, *Askepott*, *Othello*, *Kameliadamen*), Patrice Bart (*Giselle*, *Coppelia*) med flere. Han er svært ettertraktet ved Pariseroperaen, Hamburgs statsopera, Dresden Semperoper og Staatsoper Berlin. Fra 2012 har Pähn vært kunstnerisk leder for Den estiske nasjonaloperaen, der han har dirigert en rekke operaer. Pähn dirigerer også ved Staatstheater Stuttgart, Deutsche Oper Berlin, Teatro alla Scala, Teatro San Carlo, Wiener Staatsoper, GøteborgsOperan, Den Norske Opera & Ballett, Leipzig Opera, Dresden Semperoper m.fl. Pähns operapremiere ved Den estiske nasjonaloperaen omfatter Gounods *Faust* og *Romeo og Julie*, Wagners *Tannhäuser* og *Den flygende hollender*, *Cardillac* av Paul Hindemith, Mozarts *Tryllefloyten*, *Arabella* av Richard Strauss og *Aida* av Giuseppe Verdi. Kommende oppdrag i Paris: *Askepott* (2018), *Tornerose* (2019), *L'enfant et les sortilèges* (2020) og *Vårofferet* (2019) i København. I Tallinn skal han blant annet dirigere Puccinis *La fanciulla del West* og *Tsar's bride* av Nikolay Rimsky-Korsakov.

DANIELA CABRERA
ADA MARTHINSEN
YOEL CARREÑO

NASJONALBALLETTEN

Kristian Alm

Riccardo Ambrogio

Victoria Francisca Amundsen

Anette Antal

Alberto Ballester

Kári Freyr Björnsson

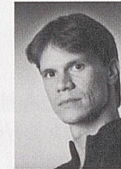
Thea Gudim Breder

Idun Sofie Landgraaf Bækken

Alexandra Cameron-Martin

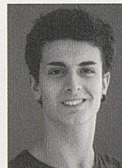
Yoel Carreño
solist

Ricardo de Rojas Castellanos

Yolanda Correa
solist

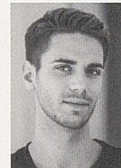
Luca Curreli

Philip Currell
solist

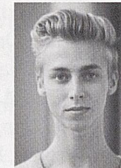
Natasha Jones Dale

Martin Dauchez

Douwe Dekkers
solist

Bart Engelen

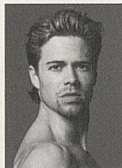
Cina Espejord
permisjon

Helge Freiberg

Julie Gardette
solist

Matthew Golding
gjestesolist

Lindsay Heggdal
permisjon

Andreas Heise
permisjon

Silas Henriksen

Melissa Hough
solist / permisjon

Per Andreas Hovdal

Whitney Jensen
solist

Vivian Koohnavard

Celine Kraal

Jorund Langedeggen

Lucas Lima

Emma Lloyd

Samantha Lynch

Leyna Magbutay

Miharu Maki

Marchela Marinova
permisjon

Ada Marthinsen

Niklas Mattsson

Merritt Moore

Klara Mártensson

Nae Nishimura

Maiko Nishino
solist

Grete Sofie Borud Nybakken

Marco Pagetti

Roberth Refling

Caroline Roca

Georgie Rose

François Rousseau

Aarne Kristian Ruutu
solist

NASJONALBALLETTEN UNG

Cristiane Sá

Eugenie Skiland
solist

Camilla Spidsøe
solist

Kristian Stovind

Nora Elise
Augustinius

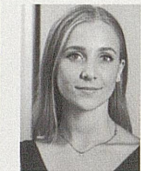
Claire Barrington

Sindre Berntsen

Daniela Cabrera

Astrid Lyngstad

Helena
Thordal-Christensen

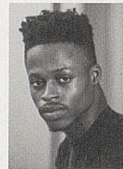
Garrett Smith

Kathryn Walsh
Thomas

Shane Urton

Shaakir Muhammad

Elis Raatäri Nyström

Elise Nøkling-Eide

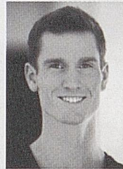
Jonathan Oloffson

Johanne Wien
Pedersen

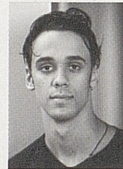
Sonia Vinograd

Mark Wax
permisjon

Kenji Wilkie

Jacob Roter

Maren Skrede

Anais Touret

Isabel Vila

Ingrid Lorentzen
ballettsjef

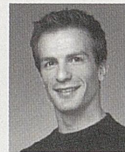
Christopher Kettner
ass. ballettsjef

Richard Suttie
ass. ballettsjef

Helle Sorbye Larsen
sjefsprodusent

Kaloyan Boyadjiev
leder NNB UNG / solist

Svetlana Ballester
ballettmester

ADMINISTRATIV STAB

Torunn S. Ellefsen /
PA for ballettsjefen, vikar
Carina Scherman / *adm. koordinator*
Siri Karine Bjerknes / *ressursplanlegger*
Lauren Hauser / *ressursplanlegger*
Linn Korsjoen / *adm. konsulent*

BALLETTREPETITØRER

Milan Petrovic / *ballettrepititor*
Andrey Podborskiy / *ballettrepititor*
Charles Rinaudo /
koordinerings-ansvarlig repititor
Zelina Sannum /
koordinerings-ansvarlig repititor
Yoko Toda / *ballettrepititor*

BALLETTSKOLEN

Knut Breder / *leder av Ballettskolen*

KOREOGRAFIHUSET

Lars Kolstad / *produsent*

NNBS HELSETJENESTER

Gordon Craig / *osteopat*
Anne Cecilie Johnsen / *manuellterapeut, vikar*
Rune Steen akupunktur / *massajeterapeut*
Stefan Baldivin Stefansson / *fysioterapeut*
Sijje Marie Aarflot-Nyrud / *fysioterapeut*

DANSERE I PERMISJON

Osiel Gouneo, Francesca Golfetto, Gakuro
Matsui, Chihiro Nomura, Sofia Skjonneberg,
Christine Thomassen

Hedda Staver Cooke
ballettmester

Yoshifumi Inao
ballettmester / danser

Martin Vedel
Jakobsen
ballettmester

Mimi Cejka
produsent

Anette Edmunds
produsent

Lars Kolstad
produsent

DNB

DNB samarbeider med idrettsforbund, kulturinstitusjoner og ideelle organisasjoner over hele landet.

DNB har i over 20 år hatt et samarbeid med Den Norske Opera & Ballett, en kulturinstitusjon som både tar vare på og utvikler kunstarter som en stadig større del av befolkningen har lært seg å sette pris på.

Stolt sponsor av mangfoldet

Med OBOS Kredittkort opplever du mer for mindre

Vi vet at OBOS-medlemmer setter pris på gode kulturopplevelser. Derfor får du 10 % fast kulturrabatt med OBOS Kredittkort.

Rabatten gjelder flere tusen arrangementer over hele landet, blant annet på Den Norske Opera & Ballett, Folketeateret, Nationaltheatret, Oslo Nye, Ticketmaster og Billettportalen. Dette kommer i tillegg til ordinær OBOS-rabatt.

Fordeler med OBOS Kredittkort

- Ingen årsavgift
- Ingen gebyrer på varekjøp
- Reise- og avbestillingsforsikring
- Full oversikt i nettbank og mobilbank
- Kortet kan brukes som OBOS medlemsbevis

Bestill kortet på obos.no/kredittkort

Du får mest ut av rabatten om du betaler fakturaen ved forfall. Dersom du velger å bruke 15.000 i kreditt i 12 måneder, koster det totalt 16.600 kroner. Effektiv rente, 23,45 %.

VI UTVIKLER MORGENDAGENS SANGTALENTER

Hvert år får Barnekoret en betydelig del av Color Lines lotterimidler. Dette samarbeidet bidrar til at:

- ▶ unge og entusiastiske sangtalenter får bedre pedagogisk tilbud enn før
- ▶ Barnekorets repertoar utvides, hvilket betyr deltagelse i flere nye, norske operaer og økt tilbud for barn og ungdom
- ▶ Barnekoret har et økt samarbeid med operaselskaper over hele landet gjennom samproduksjoner og ressursutvikling

Barnekorets posisjon vekker nå internasjonal oppmerksomhet.

Color Line tenker nytt og fremtidsrettet, og ønsker å jobbe for et vitalt samspill mellom reiseliv og kultur. Med skreddersydde billett-, besøks- og cruisepakker skal vi:

- ▶ øke tilstrømningen av et internasjonalt publikum
- ▶ gjøre Norge til et spennende reisemål, og Den Norske Opera & Ballett til et enda mer attraktivt hus

Vi er stolte av vårt samarbeid med Den Norske Opera & Ballett. Stolte av å få bidra med et større internasjonalt publikum, stolte av å få bidra i utviklingen av morgendagens sangtalenter.

VI GIR DRØMMEN EN SJANSE

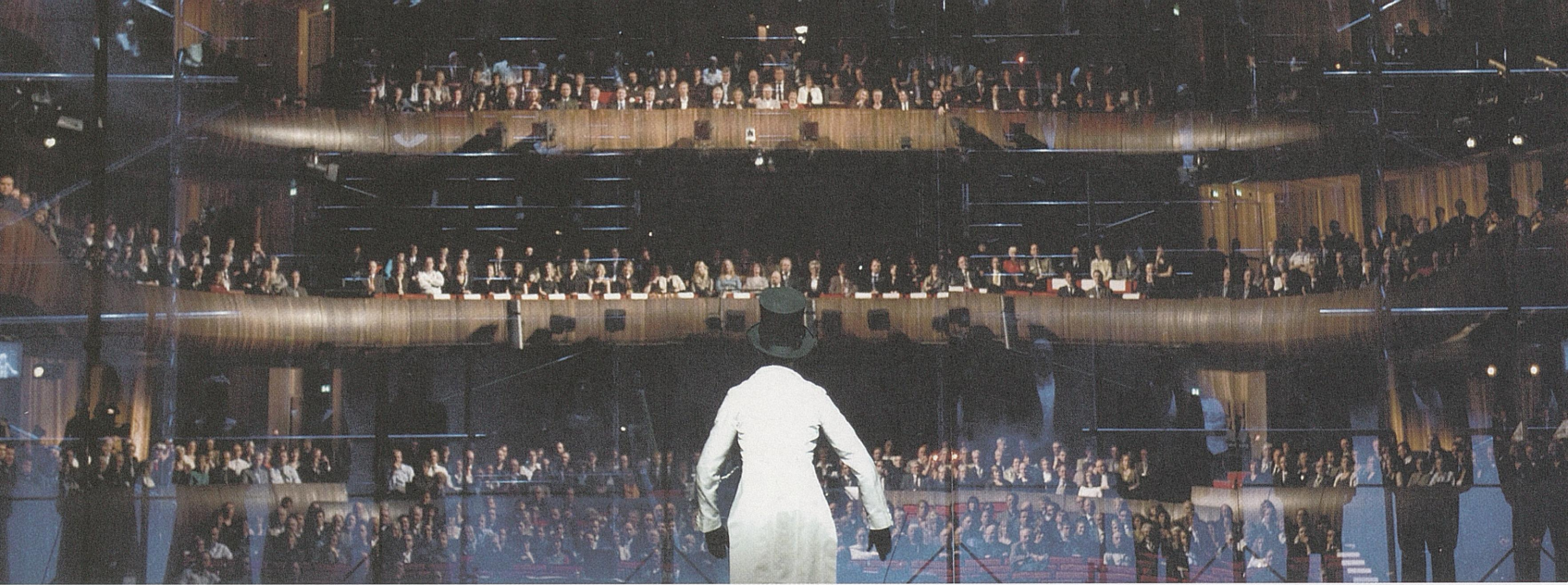
Skal man nå toppen, krever det tusenvis av timer med øving, gode trenere og dedikerte foreldre. Norsk Tipping bidrar med hele sitt overskudd på 5 mrd. til samfunnsnyttige formål – deriblant over 750

millioner til kultur. Spiller du hos Norsk Tipping, får du litt spenning i hverdagen samtidig støtter du positive tiltak til glede for enkeltmennesker og ditt nærmiljø.

NORSK TIPPING

SAMARBEIDSPARTNERE

Den Norske Opera & Ballett takker følgende samarbeidspartnere og bidragsytere:
The Norwegian National Opera & Ballet gratefully acknowledges the support of
the following sponsors and contributors:

Hovedsamarbeidspartnere:

Main Sponsors:

DNB

OBOS

PwC

Volvo Car Norway

Samarbeidspartnere:

Sponsors:

Advokatfirmaet Føyen Torkildsen

Color Line

Mills

Norsk Tipping

Radisson Blu Plaza Hotel

Scatec

Prosjektpartner:

Project partner:

ConocoPhillips

Partnere med særskilt avtale:

Partners with a special agreement:

Hathon Holding

Kistefos

Talent Norge

Den Norske Opera & Ballett takker
følgende institusjoner og stiftelser for
verdifulle bidrag:

The Norwegian National Opera & Ballet
gratefully acknowledges invaluable
contributions from the following institu-
tions and foundations:

Skipsreder Tom Wilhelmsens Stiftelse

Sparebankstiftelsen DNB

Operaens Venner

Operaens Ungdomsambassadører

Den Norske Opera & Ballett er heleid
av den norske stat og mottar et årlig
driftstilskudd bevilget av Stortinget.

The Norwegian National Opera & Ballet
is a publicly owned company
receiving an annual grant from the
Norwegian Parliament.

VISSTE DU AT

- ▷ Den enkleste måten å kjøpe billetter er på operaen.no.
- ▷ Uavhentede billetter blir sluppet opp fortløpende, følg med på operaen.no.
- ▷ Du kan kjøpe gavekort med valgfritt beløp
- ▷ Én time før forestilling på Hovedscenen er det gratis introduksjon. Er også tilgjengelige som lydfil på operaen.no kort tid etter premieren.
- ▷ Du kan kjøpe forestillingsprogram i foajeen, billettluken, butikken og barene.
- ▷ Du kan være med på omvisning bak scenen, både på norsk og engelsk.
- ▷ Du kan forhåndsbestille pausebevertning i våre restauranter og barer.
- ▷ Du kan kjøpe gaver, bøker, CD-er og DVD-er i butikken vår.
- ▷ Vi har egne arrangementer for deg opptil 30 år, som heter Ung i Operaen.
- ▷ På operavision.eu/en kan du streame operaforestillinger – helt gratis.

NYHETS BREV!

Meld deg på vårt nyhetsbrev på operaen.no – få innblikk i alt det spennende som foregår på våre scener!

TANZTHEATER WUPPERTAL PINA BAUSCH

LEGENDARISKE DANSERE I NYTT
VERK AV ALAN LUCIEN ØYEN

24.–27. JUNI
HOVEDSCENEN

Det ble Pina-feber og fullsatte saler da Tanztheater Wuppertal gjestet oss sist. Nå er de sterke danserne tilbake, og det i et nytt verk av Alan Lucien Øyen.

KOREOGRAFI Alan Lucien Øyen SCENOGRAFI Alex Eales
KOSTYMER Stine Sjøgren LYDDESIGN Gunnar Innvær
LYSDESIGN Martin Flack MEDVIRKENDE Tanztheater
Wuppertal Pina Bausch

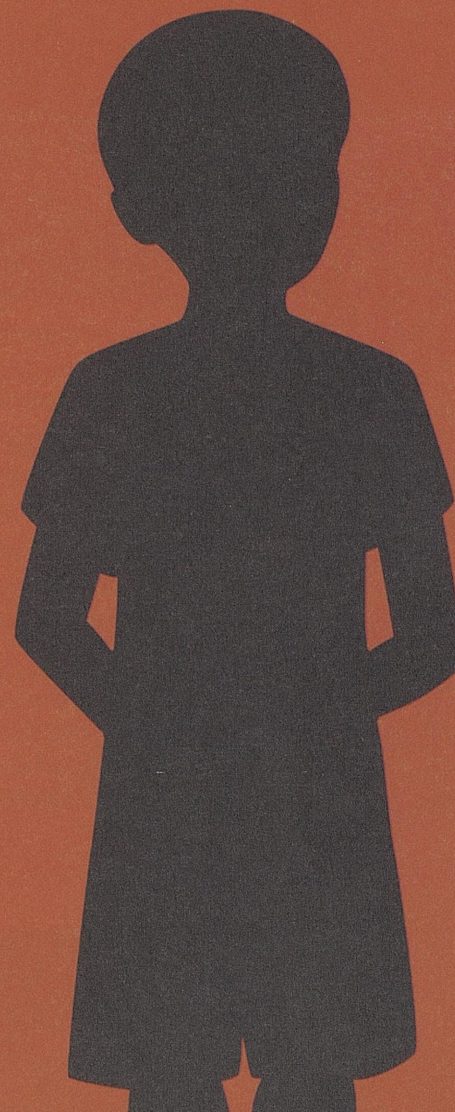
THE HAMLET COMPLEX

EN VISUELT SLÅENDE HAMLET
FOR VÅR TID

14. SEPTEMBER–1. OKTOBER
HOVEDSCENEN

—
Dette er en helt ny og storslått *Hamlet* av Alan Lucien Øyen. Her er dans, teater og spektakulære scenebilder.

KOREOGRAFI, REGI, TEKST Alan Lucien Øyen MUSIKK Henrik Skram SCENOGRAFI Åsmund Færavaag KOSTYMER Ingrid Nylander LYSDESIGN Martin Flack MUSIKKALSKE LEDELSE: Matt Dunkley MEDVIRKENDE Nasjonalballetten, Ballettskolen, skuespillere fra winter guests, Operaorkestret, Barnekoret

FRA PRØVESAL TIL TEPPEFALL

VI SAMARBEIDER MED DEN NORSKE OPERA & BALLETT

DNB

pwc

OBOS

OPERAEN.NO

